

KVALITATIVNI I KVANTITATIVNI FAKTORI IZVJEŠTAJA O TEHNIČKOM PREGLEDU OBJEKTA

QUALITATIVE AND QUANTITATIVE FACTORS OF A REPORT ON TECHNICAL INSPECTION OF FACILITY

mr. sci. Zaimović Vahid, dipl. ing. elt.
Ul.O.Đžafića 3A, 72 240 KAKANJ
vahid.zaimovic@gmail.com

REZIME

Tehnički pregled objekta, prema zahtjevu nadležnog organa uprave koji formira komisiju za tehnički pregled objekta, se sastoji od faza i oblasti komisijskog pregleda koji rezultira izvještajem o tehničkom pregledu objekta.

Izvještaj o tehničkom pregledu objekta ima kvalitativne i kvantitativne faktore koji su prepoznati i prokomentarisani. Navedene su odgovarajuće konstatacije u odnosu na izvještaje iz drugih oblasti.

Cilj ovog rada je da prikaže primjenu kvalitativnih i kvantitativnih obilježja izvještaja o tehničkom pregledu objekta u praksi.

U radu su dati i određeni zaključci.

Ključne riječi: izvještaj, kvalitativni faktori, kvantitativni faktori, objekt, tehnički pregled,

ABSTRACT

In accordance with the requirement of the competent administrative authority setting up a committee for technical inspection of facility, the technical inspection itself comprises stages and areas of the committee inspection, which results in a report on technical inspection of facility. The report on technical inspection of facility includes qualitative and quantitative factors identified and discussed in the present paper. Additionally, conclusions have been drawn following a comparison with reports from other fields. The purpose of this paper is to illustrate the application of the qualitative and quantitative features of a report on technical inspection in practice. Finally, the paper presents appropriate conclusions.

Key words: report, qualitative factors, quantitative factors, facility, technical inspection

1. UVOD

Izvještaj o tehničkom pregledu objekta (u daljnjem tekstu-izvještaj) je sastavni dio upravnog akta kojim se od strane Komisije za tehnički pregled objekta (u daljnjem tekstu-komisija) prezentira izvještavanje o izvršenju radova na objektu. Pojam izvještaj se odnosi na izvještaj utvrđen zahtjevima primjenljivog okvira organa uprave nadležnog za izgradnju objekta koji je predmet pregleda. Objelodanjivanje obuhvata obavještavajuće i opisane informacije kad se izvještaj dostavi organu uprave.

Oblik i sadržaj rješenja o imenovanju komisije može se razlikovati od objekta do objekta.

Rješenje o komisijskom angažmanu uključuju sljedeće:

- ko imenuje komisiju,
- zakonske zahtjeve u vezi s imenovanjem komisije,
- zadatak komisije.

Takođe komisiju može da imenuje organ uprave od općine, kantona, distrikta Brčko, entiteta, do nivoa vlasti Bosne i Hercegovine.

Tehnički pregled objekta se sastoji od faza i oblasti komisijskog pregleda koji rezultira izvještajem.

Faze pregleda objekta:

- Pregled investiciono-tehničke i opšte dokumentacije,
- Pregled izvedenih radova,
- Izrada izvještaja o tehničkom pregledu.

Oblasti pregleda objekta:

- Građevinska ,
- Elektro,
- Mašinska,
- Vodovodne i druge odvodne instalacije,
- Protivpožarna zaštita i zaštita na radu.

Navedeni sadržaj faza pregleda objekta kao i oblasti pregleda objekta mogu biti i drugačije formirani zavisno od složenosti objekta.

U izvještaju o tehničkom pregledu komisija daje prijedlog organu uprave za izdavanje ili ne izdavanje upotrebne dozvole.

Zavisno od vrste i složenosti objekta određuju se oblasti, a time i sastav komisije.

Organ uprave može i drugom subjektu povjeriti tehnički pregled objekta (na osnovu Zakona/Odluke, npr u Novom Sadu, Institut za bezbednost i sigurnost na radu) [1],

ali ne može prenijeti odgovornost za pregled odnosno izvještaj komisije o tehničkom pregledu.

Organ uprave povjerio ili ne povjerio drugom subjektu tehnički pregled objekta kao primalac izvještaja mora na osnovu izvještaja da donese sopstveni zaključak.

U praksi se uglavnom po automatizmu prihvata prijedlog komisije bez ocjene kvalitativnih i kvantitativnih faktora izvještaja.

Za složene objekte u zakonskoj regulativi poželjno bi bilo omogućiti da se imenuje komisija na početku izgradnje objekta i da prati izgradnju od početka do kraja, ne dovodeći se time pred završenu izgradnju gdje je otklanjanje nedostataka zahtjevno i skupo.

Iz navedenog razloga bitno je između ostalog otvoriti i ovu temu.

Može se reći da su temeljna načela profesionalne etike komisije za tehnički pregled objekta kao i članova komisije pojedinačno:

- (a) poštenje;
- (b) objektivnost;
- (c) profesionalnu kompetentnost i dužnu pažnju;
- (d) povjerljivost; i
- (e) profesionalno ponašanje.

Navedena načela nisu predmet opservacije ovoga rada, ali su ova načela u koorelativnoj vezi sa kvalitativnim i kvantitativnim faktorima izvještaja.

2. IZVJEŠTAJ O TEHNIČKOM PREGLEDU OBJEKTA VS IZVJEŠTAJA REVIZIJE O FINANSIJSKOM POSLOVANJU

Međunarodni ili domaći standardi za izvještaje o tehničkom pregledu objekta može se reći da ne postoje proporcionalno važnosti predmetne oblasti ili postoje u nedovoljnoj mjeri, dok za druge izvještaje postoje standardi i to u velikom obimu kao što je npr.

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja (*Internatioanal Financial Reporting Standards*) koje izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (*International Accounting Standards Board*) (Hrvatski prevod Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja ima preko 1000 strana, tačnije 1194 stranice.)

Poređenja radi vezano za izvještaje revizije o finansijskom poslovanju navodi se:

Revizija nije službeno istraživanje navodnih malverzacija. U skladu s tim, revizoru nisu date određene zakonske ovlasti, kao što je ovlast pretrage koja može biti nužna za takvo istraživanje [2].

Ako uzmemo u obzir da je izvještaj komisije sastavni dio upravnog akta odnosno zakonskog akta, a da nije razrađen kroz standarde ni blizu finansijskim izvještajima, mora se konstatovati da postoji nesrazmjernost između važnosti procesa finansiranja i procesa izgradnje objekata i razrade kroz standarde finansijskog izvještavanja i izvještavanja o pregledu objekta.

Da se sve može revidirati vidi se iz sljedećih navoda:

Primjer (Falk, 2010): Švedska nacionalna agencija za više obrazovanje planira da uključi reviziju završnih radova za sticanje zvanja. Ovo svakako predstavlja novi korak u cilju neposrednijeg mjerenja kvaliteta ishoda učenja, a svi se slažu sa činjenicom da završni radovi, koji kombinuju kvalitativne i kvantitativne ishode, predstavljaju moćne pokazatelje performansi i kvaliteta [3].

Pitanje je šta revidirati i u kojoj mjeri?

Obim pregleda se odnosi na postupke pregleda koji se smatraju neophodnim u datim okolnostima da bi se postigao cilj pregleda.

Uglavnom se pravilnikom propisuje način obavljanja tehničkog pregleda građevine u postupku izdavanja odobrenja za upotrebu. Sadržaj pravilnika je sličnog sadržaja svih nivoa vlasti kao i pravilnika izvan Bosne i Hercegovine [4].

U ovom radu se pod pregledom objekta podrazumjeva pregled građevine, konstrukcije, uređaja, opreme i postrojenja.

U nekim pravilnicima o tehničkom pregledu objekta (građevine) traži se da komisija dostavi izvještaj, a u drugom zapisnik u svakom slučaju komisija pregleda objekt (građevinu) i sačinjava pisani dokument o pregledu.

3. PREGLED KVALITATIVNIH I KVANTITATIVNIH FAKTORA IZVJEŠTAJA

Kvalitet i kvantitet izvještaja ovisi o velikom broju faktora.

Neke kvalitativne i kvantitativne osobine izvještaja se ne mogu precizno mjeriti, već se mogu samo procjenjivati npr. Likartovom ili drugom skalom skalom.

Organ uprave kada dobije izvještaj ocjenjuje samo izvještaj, a predhodne radnje komisije, radnje u toku pregledanja objekta za organ uprave su druga tema.

Prisustvo ili neprisustvovanje obavljanja tehničkog pregleda od strane članova komisije i predstavnika sudionika u građenju takođe ima bitan uticaj na izvještaj.

3.1. Kvalitativni i kvantitativni faktori izvještaja

Faktori koji imaju osobine kvalitativnih i kvantitativnih su:

- Značajnost/Važnost (*Significance*) relativni značaj pitanja sagledavan u kontekstu izvještaja. Važnost pitanja prosuđuje komisija u praksi u kontekstu u kojem se ono sagledava.

To može uključivati utjecanja na odluke namjeravanih korisnika izvještaja, ili odnos na prosuđivanje treba li izvijestiti o pitanju one koji su zaduženi za upravljanje, gdje će se sagledavati je li pitanje važno za njih.

- Odstupanje/Neusklađenost (*Deviation*) je razlika između informacije za koju se traži potvrda, ili evidencije određene informacije i informacije koju je pružila strana koja daje potvrdu.

Odstupanje može da bude namjerano ili nenamjerano, kvalitativno ili kvantitativno i obuhvata važne propuste iskazivanja, a može da bude posljedica greške ili kriminalne radnje. U slučaju znatnih odstupanja provodi se daljnja analiza.

- Primjenjivost/Utemeljenost (*Applicable*)-nalazi i preporuke su apsolutno i u cjelosti prihvatljive. U tekst izvještaja nema sumnje.

U rješenju nadležnog organa uprave predviđena su pravila u pogledu opće primjenjivosti izvještaja.

Nadležni organ uprave prihvatanjem izvještaja odobrava primjenu, a nakon objave izvještaja dokument postaje primjenljiv.

3.2. Kvalitativni faktori izvještaja

Faktori koji imaju osobine kvalitativnih su:

- Usklađenost/Objektivnost (*Compliance*) izvještaja je podudarnost kojom se utvrđuje da je dati izvještaj u skladu s relevantnim zahtjevima odnosno mjerodavnim propisima koji su određeni kao kriteriji. Usklađenost se utvrđuje tako što se u izvještaju ocjenjuje je li objekat izveden u skladu dozvole za građenje, projektima, zakonskim i podzakonskim propisima.

Usklađenost je potrebno planirati i obavljati u toku pregleda objekta i ona se prezentira kroz izvještaj. Zakoni i propisi važni su kod utvrđivanja usklađenosti sa relevantnim zahtjevima.

- Primjerenost/Adekvatnost (*Appropriate*) je mjera kvaliteta dokaza, to jeste njegove relevantnosti i pouzdanosti u pružanju podrške zaključcima na kojima se zasniva mišljenja komisije. Izvještaj može biti prihvaćen ili ne prihvaćen od organa uprave.
- Relevantnost/Bitnost (*Relevance*) označava ono što je vrlo značajno, bitno i važno.

Relevantna je ona informacija u izvještaju koja povećava vjerovatnoću da se može doći do nekog jasnog i tačnog saznanja i do nje se dolazi istraživanjem ili drugom spoznajom.

- Pouzdanost/Određenost (*Reliability*) podrazumijeva vjerno i potpuno predočavanje informacija u izvještaju gdje je suština važnija od forme.

Na pouzdanost dokaza utiču njegov izvor i njegova vrsta.

- Razumljivost/Jasnoća (*Intelligibility*) izvještaja podrazumijeva da su informacije u izvještaju jasne i sveobuhvatne te nisu ovisne o značajno različitim tumačenjima. Informacije imaju odgovarajuće značenje.

Godine 1953., Taylor je predstavio postupak razumljivosti kao novi psihološki alat za mjerenje učinkovitosti komunikacije. Definirao je cloze metodu kao metodu kod koje se poruka presreće od pošiljalca, oštećuju se dijelovi poruke na način da se dijelovi brišu i u takvom obliku se prenose na primatelje poruka (čitatelje ili slušatelje). Primatelji poruke trebaju pokušati ponovno oblikovati cjelovitu poruku i što su uspješniji u navedenom, dodijelit će im se veći broj cloze jedinica [5].

3.3. Kvantitativni faktori izvještaja

Faktori koji imaju osobine kvantitativnih su:

- Dovoljnost/Dostatnost (*Sufficiency*) je mjera kvantiteta izvještajnih dokaza.

Kvantitet izvještajnih dokaza je uslovljen rizikom značajnih pogrešnih iskaza kao i kvalitetom samih dokaza. Dobijanje više dokaza, ne može nadoknaditi njihov slab kvalitet.

- Potpunost/Kompletnost (*Integraty/Completeness*) podrazumjeva objedinjenost konačnog izvještajnog sadržaja i broja stranica.

Ovo se postiže na taj način što svaki član komisije i komisija u cjelini daje stručno mišljenje da je izgradnja dijela objekta odnosno objekt izgrađen po svim bitnim pitanjima od projektovanja do izgradnje u skladu sa zahtjevima koji su izdati od strane organa uprave (Rješenje), građevinskom dozvolom, projektnom dokumentacijom i zakonskim i podzakonskim propisima. Odgovornost za izgradnju i pregled objekta je podijeljena prema oblastima pregleda. Objedinjenost konačnog izvještaja podrazumijeva i kompletost dokumentacije koja je taksativno data sljedećim pregledom:

- građevinska dozvola,
- urbanistička dozvola,
- projektno-tehnička dokumentacija,
- građevinska knjiga,
- građevinski dnevnik,
- elaborati o gradilištu,
- atesti o kvalitetu,
- izjave izvođača radova,
- potvrde izvođača radova,
- uvjerenja o saglasnosti,
- stručni nalazi,
- zapisnici o funkcionalnosti,
- izvještaj o ispitivanju i druga potrebna dokumentacija.

Sastavni dio izvještaja je i izvještaj o vizulnom pregledu objekta.

4. ZAKLJUČAK

Cilj izvještaja je da dokumentiraju kvalitet i kvantitet izgrađenog objekta.

Izveštajem se prezentira dokumentacioni dio izgradnje objekta i dio koji opisuje vizuelni pregled objekta

Komisijски izvještaj pruža dokaz da je objekt sagrađen prema dozvoli za građenje, projektnom dokumentacijom i zakonskim i podzakonskim propisima ili kraće u skladu sa relevantnim zahtjevima.

Rad ima važnu ulogu u iniciranju standardizacije izvještaja o tehničkom pregledu objekta kako u Bosni i Hercegovini tako i širem okruženju.

5. REFERENCE

- [1] Zapisnik o tehničkom pregledu objekta, Novi Sad, Koste Racina br. 19, dostupno na: www.tehnikinvest.com/folder/zapisnik-tehnicki-ss8.pdf
- [2] Međunarodni standard finansijskog izvještavanja, dostupno na: www.srr-fbih.org/OLDSite/pdf/2013/02/Medjunarodni_revizijski_standardi-1.pdf
- [3] Lužanin, Z.: Indikatori kvaliteta, *Univerzitet u Novom Sadu*
- [4] Pravilnik o tehničkom pregledu građevine, "Službene novine Federacije BiH", br. 21/06, 23/08, 58/14 i / .
- [5] Pravilnik o tehničkom pregledu građevine, »Narodne novine«, broj 108/04 i /
- [6] Pravilnik o načinu vršenja tehničkog pregleda, "Službeni list Crne Gore", br. 033/09 od 20.05.2009, 057/13 od 16.12.2013 i / .
- [7] Taylor, W., 1953. „Cloze Procedure: A New Tool for Measuring Readability“, *Journalism Quarterly*,“ str. 415-433
- [8] Jerković, M.: Razumljivost godišnjih izvještaja korporacija koje kotiraju na zagrebačkoj burzi, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, svibanj, 2017.

